

Revisionsrapport

Ägarstyrning och uppsikt avseende hamnbolaget

Kalix kommuns
revisorer

Andreas Jönsson
Cert. kommunal revisor

februari 2014

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning och revisionell bedömning.....	1
2.	Inledning	3
2.1.	Revisionsfråga	3
2.2.	Metod och material	3
3.	Resultat.....	4
3.1.	Bolagsordning och ägardirektiv	4
3.1.1.	Bedömning.....	5
3.2.	Kommunstyrelsens uppsikt.....	6
3.2.1.	Bedömning.....	7
3.3.	Beslut och processer i muddringsprojektet.....	7
3.3.1.	Bedömning.....	9

2014-02-21

Andreas Jönsson

Projektledare

Hans Forsström

Uppdragsledare

1. **Sammanfattning och revisionell bedömning**

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kalix kommun har PwC granskat om kommunstyrelsen har tillsett att ägarstyrningen och uppsikten avseende Kalix Hamn AB är ändamålsenlig. Revisorernas val av granskningsinriktning har skett utifrån en bedömning av väsentlighet och risk.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen i huvudsak har tillsett att ägarstyrningen och uppsikten avseende bolaget är ändamålsenlig, men att det finns vissa utvecklingsområden som kommunstyrelsen bör ta fasta på. Grunden till vår bedömning presenteras nedan under de för granskningen styrande kontrollmålen.

- Är bolagsordning och ägardirektiv ändamålsenliga ur ett ägarperspektiv?

Vår bedömning är att bolagsordning och ägardirektiv är ändamålsenliga ur ett ägarperspektiv så tillvida att de har tagit fasta på de nya lagkraven samt att ägardirektiven uttrycker ett förtydligande kring bolagets uppdrag i förhållande till bolagsordningen.

Det finns dock delar i dessa styrande dokument som bör förändras, vilket kommunledningen också har uppmärksammat. Bland annat finns direktiv som kan stå i konflikt med varandra eller skapa osäkerhet. Vad som avses är främst bolagsstämmans kompetens att besluta i principiella frågor i förhållande till fullmäktiges roll att ta ställning i sådana fall, samt vad gäller styrningen av vem som ska besluta om organisationen för utlämnande av allmän handling.

- Är formerna för uppsikten ändamålsenliga avseende omfattning och innehåll?

Vår bedömning är att de former för uppsikt som kommunstyrelsen nu inriktar sig på är i huvudsak ändamålsenliga till omfattning och innehåll. Detta baseras på att kommunstyrelsen styr bolagets rapportering till ett flertal tillfällen under året om såväl verksamhet som ekonomi, samt att hamnbolaget under året besöker kommunstyrelsen för att informera om bolagets verksamhet. Vi ser vidare positivt på att det finns forum för löpande dialog under året med kommunledningen.

Den löpande dialogen som omnämns innebär dock inte att information per automatik delges kommunstyrelsen som i sin helhet har uppsiktsansvaret. Uppsiktsplikten rör kommunstyrelsen i sin helhet enligt kommunallagen, sedan är det kommunstyrelsen själva som avgör formerna för hur detta ansvar ska fullgöras.

Vi vill därför uppmärksamma på vikten av att kommunstyrelsen nyttjar de forum som finns för att säkerställa att information av betydelse också förs vidare till kommunstyrelsen för kännedom, t ex genom uppdrag till kommunledningen att återrapportera från möten med bolagens representanter.

- Harmoniserar beslut och processer i muddringsprojektet med de ägardirektiv som gäller för bolaget?

Granskningen visar att beslut och processer kring muddringsprojektet, och hur de harmoniserar med ägardirektiv och bolagets verksamhet, handlar om en fråga som aktualiserades under 2012 rörande avgifter för hamnverksamheten.

Fullmäktige har i april 2012 fattat beslut om förvärv av massakajen samt slutfinansiering av muddringsprojektet, vilket i sin tur påverkat hamnbolaget genom att köpeavtal tecknats mellan kommunen och Billerud innehållande bl a vilka avgifter Billerud ska erlägga till Kalix Hamn AB för hamnverksamhet. På så sätt har beslut och process i muddringsprojektet påverkat hamnbolaget.

Enligt kommunallagen 3 kap 9 § är det fullmäktige som utövar den kommunala avgiftsrätten och förarbetena säger att avgifter (eller åtminstone grunderna till avgiftssättningen) normalt ska framgå av en taxa antagen av fullmäktige. Det framgår dock av lagkommentarerna att fullmäktige, vad gäller civilrättsliga ersättningar vilket är fallet här, har möjlighet att delegera rätten att fastställa sådana. Lagkommentarerna nämner även att civilrättsliga ersättningar kan handla om ”förvaltning” i kommunallagens mening vilket då faller under berörd nämnd eller styrelses ansvar. Av fullmäktiges ägardirektiv uttrycks att hamnbolaget ska ”fastställa och uppbära för egen räkning samtliga avgifter hänförlig till hamnverksamheten”.

Vår bedömning är att beslut och process i muddringsprojektet i detta fall inte har harmonierat med ägardirektiven. Detta eftersom

- fullmäktige tydligt i ägardirektiv uttryckt att hamnbolaget ska ”fastställa och uppbära för egen räkning samtliga avgifter hänförlig till hamnverksamheten”
- avtal med avgifter hänförliga till bolagets verksamhet har slutits mellan kommunen och Billerud utan ett tydligt uppdrag från fullmäktige
- avtal har slutits mellan kommunen och Billerud, där kommunen garanterar hamnbolagets åtagande gentemot Billerud, utan att hamnbolagets styrelse har berett eller yttrat sig i ärendet.

Vidare visar granskningen att undertecknandet av avtalet med dess bilagor om bl a överenskommelse om avgifter, har skett utan både en fullödig beredning av ärendet och en tydlig delegation. För framtiden rekommenderar vi därför att kommunstyrelsen säkerställer att beredningsprocess sker och beslut fattas i laga ordning. Annars finns risk för obehörigt beslutsfattande, vilket enligt god revisions sed är en av de bedömningsgrunder utifrån vilka revisorerna gör sin ansvarsprövning till kommunfullmäktige vad gäller ansvarsfrihetsfrågan.

2. Inledning

Det kommunala ändamålet med ett kommunalt aktiebolag ska regleras i bolagsordning och bör förtydligas i ägardirektiv. Kommunstyrelsen har ett ansvar att bevaka fullmäktiges intressen i bolaget och styra företaget utifrån fullmäktiges intentioner.

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen ha uppsikt över de kommunala företagen och detta är en viktig komponent i att fullgöra ägarrollen. Uppsikten utgör en förutsättning för att kommunstyrelsen ska kunna leda och samordna kommunens angelägenheter och för det fall detta inte fungerar tillse att frågan behandlas av fullmäktige. Kommunstyrelsen ska övervaka den ekonomiska förvaltningen, att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, att lagar och förordningar följs och att medlen används på ett ändamålsenligt sätt.

Kalix Hamn AB är ett helägt kommunalt bolag. Kommunen är projektägare i ett muddringsprojekt där hamnbolaget ingår som deltagande part och direkt berörs av projektets utveckling och resultat.

Lekmannarevisorn i Kalix Hamn AB har granskat bolagets verksamhet 2012. Mot bakgrund av denna granskning har revisorerna, utifrån väsentlighet och risk, bedömt att det finns ett behov av en fördjupad granskning av ägarstyrning och uppsikt rörande Kalix Hamn AB med särskild koppling till det muddringsprojekt för vilket kommunen är projektägare och hamnbolaget är deltagande samt berörd part.

2.1. Revisionsfråga

Har kommunstyrelsen tillsett att ägarstyrningen och uppsikten avseende Kalix Hamn AB är ändamålsenlig? Revisionsfrågan besvaras utifrån följande kontrollfrågor:

- Är bolagsordning och ägardirektiv ändamålsenliga ur ett ägarperspektiv?
- Är formerna för uppsikten ändamålsenlig avseende omfattning och innehåll?
- Harmoniserar beslut och processer i muddringsprojektet med de ägardirektiv som gäller för bolaget?

2.2. Metod och material

Granskningen har genomförts genom analys av bolagsordning, ägardirektiv, delegationsordningar, kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges protokoll 2012-2013, finansieringskalkyl avseende slutlig finansiering av muddringsprojektet samt köpekontrakt mellan Kalix kommun och Billerud Karlsborg AB inkl bilaga avseende avgifter och tjänster i Kalix hamn. Vidare har intervju genomförts med kommunstyrelsens ordförande och vice ordförande, kommunchef, ordförande i Kalix Hamn AB samt projektansvarig och projektledare för muddringsprojektet.

3. Resultat

3.1. Bolagsordning och ägardirektiv

Ägaren kommunfullmäktige har under våren 2013 antagit ny bolagsordning och nya ägardirektiv för Kalix Hamn AB. Bakgrunden till detta är bl a förändrad lagstiftning angående ägarstyrning och kommunstyrelsens uppsikt över kommunala bolag.

De nya dokumenten innebär bl a en anpassning mot de nya lagkraven att det kommunala ändamålet med bolaget, och de kommunala befogenheterna som ska gälla för bolaget, fastställts i bolagsordning (för hamnbolaget gäller att det ska drivas på affärsmässiga grunder). Av bolagsordningen framgår även att bolaget ska bereda kommunfullmäktige möjlighet att ta ställning innan beslut i verksamheten fattas som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Vidare anger bolagsordningen vilka beslut som ska fattas av bolagsstämman (§ 14 Bolagsstämmans kompetens). Här framgår bl a att köp, förvärv eller upplåtelse överstigande 500 tkr ska beslutas av stämman. Bildande av bolag samt köp eller försäljning av bolag/andel i bolag är ytterligare exempel på bolagsstämmans kompetens. Av bolagsstämmans kompetens framgår också att även stämman ska besluta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Ägardirektiven innehåller ett förtydligande av bolagets ändamål: ”... att eftersträva att vara ledande inom sitt verksamhetsområde, bl a genom att se till att verksamheten tar sin utgångspunkt i ett miljömässigt modernt förhållningssätt.” Vidare innehåller ägardirektiven dels förtydligande kring kommunstyrelsens uppsikt, vilket vi återkommer till nedan, dels förtydligande av krav från ägarens sida. Av de senare kan följande nämnas:

- Bolaget har till uppgift att fastställa och uppbära för egen räkning samtliga avgifter hänförlig till hamnverksamheten
- Bolaget ska bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att kostnaderna för verksamheten täcks genom taxor och avgifter och ha en ekonomisk styrka som klarar konjunkturedgångar och andra ekonomiska påfrestningar
- Direktiven innehåller avkastningskrav och soliditetsmål
- Uppdrag att utveckla värdeskapande samarbeten med andra bolag inom koncernen
- Uppdrag att främja miljömål och minimera negativ miljöpåverkan i verksamheten
- Tydliggörande av offentlighet och sekretess samt allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar

Nämndas kan också att det till ägardirektiven är fogat en mall för styrelsens arbetsordning samt en mall för VD-instruktion. Ägardirektiven fastställer att bolaget ska följa denna mall om inte särskilda skäl finns för annat.

Noterbart är att ägardirektiven anger att fråga om utlämnande av allmän handling ska avgöras av verkställande direktör eller efter dennes bestämmande, samtidigt som mallen för styrelsens arbetsordning anger att styrelsen ska fatta beslut om bolagets organisation avseende allmänhetens rätt att ”ut bekomma allmänna handlingar”. Ägardirektiven innebär således att styrelsen är ålagda att utse VD för denna fråga, vilket kan innebära viss problematik då VD saknas för hamnbolaget.

Nya bolagsordningar och ägardirektiv har tagits fram för samtliga kommunala aktiebolag och fastställts av fullmäktige under 2013. Av intervjuerna framgår att kommunledningen har haft dialog med bolagen angående detta och funnit att vissa ändringar kommer att ske utifrån bolagens synpunkter, bl a avseende bolagsstämmans kompetens. Detta gäller främst beloppsgränserna för när ett köp måste beslutas av stämman för vissa bolag då en generell tillämpning för alla kommunala bolag kan innebära ett alltför begränsat manöverutrymme att bedriva verksamheten. Vidare har det uppmärksamats att stämmans kompetens vad gäller beslut i principiella frågor i förhållande till fullmäktiges roll att ta ställning till sådana kan medföra en gränsdragningsproblematik, varför skrivningen om beslut av bolagsstämma i dessa frågor kommer att tas bort.

3.1.1. Bedömning

- Är bolagsordning och ägardirektiv ändamålsenliga ur ett ägarperspektiv?

Vår bedömning är att bolagsordning och ägardirektiv är ändamålsenliga ur ett ägarperspektiv så tillvida att de har tagit fasta på de nya lagkraven samt att ägardirektiven uttrycker ett förtydligande kring bolagets uppdrag i förhållande till bolagsordningen.

Det finns dock delar i dessa styrande dokument som inte är lika ändamålsenliga och därför bör förändras, vilket kommunledningen enligt intervju har uppmärksammat. Bland annat kan direktiv stå i konflikt med varandra eller skapa osäkerhet. Vad som avses är främst bolagsstämmans kompetens att besluta i principiella frågor i förhållande till fullmäktiges roll att ta ställning i sådana fall, samt vad gäller styrningen av vem som ska besluta om organisationen för utlämnande av allmän handling.

Att dialog förs med bolagen kring de beloppsgränser som gäller för t ex om beslut om köp ska fattas av stämman eller bolaget ser vi som positivt. Detta eftersom ett alltför lågt belopp kan hindra ett bolag, beroende på bolagets verksamhet, att bedriva en effektiv verksamhet.

3.2. Kommunstyrelsens uppsikt

Som nämnts tidigare innehåller ägardirektiven förtydliganden avseende kommunstyrelsen uppsikt över bolaget utifrån de nya lagkraven. Här framgår bl a att styrelsen i årliga beslut dels ska bedöma verksamheten i förhållande till det ändamål fullmäktige har fastställt, dels verksamheten i förhållande till de kommunala befogenheterna. Vidare kan rapporteringen från bolaget till kommunstyrelsen utläsas av direktiven. Följande kan nämnas avseende hur ägardirektiven reglerar information som kan kopplas till uppsikt:

- Vid tveksamhet om huruvida en fråga kräver fullmäktiges ställningstagande ska bolaget samråda med Ks.
- I förvaltningsberättelsen ska bolaget årligen redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av ändamålet och utfärdade direktiv.
- Lekmannarevisionerna ska årligen yttra sig om bolaget bedrivits ändamålsenligt utifrån bolagsordning och ägardirektiv samt snarast uppmärksamma Ks på om bolaget skulle brista i detta avseende.
- Ägaren ska fortlöpande hållas informerad av bolaget om verksamheten och initiera möten med kommunen om omständigheterna påkallar det.
- Bolaget ska till Ks redovisa resultat och ställning per 30/4, 31/8, 31/12 och här uppmärksamma kommunen på viktiga omständigheter och förändringar som kan inverka på bolagets verksamhet.
- Bolagets styrelse, VD och andra nyckelpersoner i bolaget ska delta vid möte med företrädare för kommunen minst en gång per år (ägardialog).
- Bolaget ska årligen fastställa verksamhetsplan med strategiska mål för de närmaste tre åren och budget för nästkommande räkenskapsår och tillställa detta kommunen enligt årligt fastställd tidplan.
- Bolaget ska till kommunen lämna de uppgifter som kommunen bedömer nödvändiga för att upprätta årsredovisning och delårsrapport enligt lag om kommunal redovisning.

Av intervjuerna och protokoll framgår att bolagets ordförande under hösten 2013 har närvarat vid ett kommunstyrelsesammanträde för att informera om verksamheten. Vidare har kommunstyrelsen under punkten meddelanden under våren fått del av bolagets protokoll från bolagsstämman inklusive bl a årsredovisning samt stämmans antagande av ny bolagsordning och nya ägardirektiv.

Vad gäller den löpande uppsikten i övrigt bedrivs den enligt intervjuerna främst genom träffar mellan kommunledning och bolaget. I vissa fall träffas kommunalråden och ordförande i bolaget, i andra fall kommunchefen och bolagets ordförande. Kommunchefen har enligt de intervjuade en VD-träff varje månad för att bl a diskutera samverkansfrågor med bolagen. Vi kan dock inte utifrån de dokument som granskats se att kommunstyrelsen erhållit någon återrapportering utifrån kommunledningens/kommunchefens träffar med bolaget.

3.2.1. *Bedömning*

- Är formerna för uppsikten ändamålsenlig avseende omfattning och innehåll?

Vår bedömning är att de former för uppsikt som kommunstyrelsen nu inriktar sig på i huvudsak är ändamålsenliga till omfattning och innehåll. Detta baseras på att kommunstyrelsen styr bolagets rapportering till ett flertal tillfällen under året om såväl verksamhet som ekonomi, samt att hamnbolaget under året besöker kommunstyrelsen för att informera om bolagets verksamhet. Vi ser vidare positivt på att det finns forum för löpande dialog under året med kommunledningen.

Den löpande dialogen som omnämns innebär dock inte att information per automatik delges kommunstyrelsen som i sin helhet har uppsiktsansvaret. Uppsiktsplikten rör kommunstyrelsen i sin helhet enligt kommunallagen, sedan är det kommunstyrelsen själva som avgör formerna för hur detta ansvar ska fullgöras.

Vi vill därför uppmärksamma på vikten av att kommunstyrelsen nyttjar de forum som finns för att säkerställa att information av betydelse också förs vidare till kommunstyrelsen för kännedom, t ex genom uppdrag till kommunledningen att återrapportera från möten med bolagens representanter.

3.3. *Beslut och processer i muddringsprojektet*

Granskningen visar att beslut och processer kring muddringsprojektet, och hur de harmoniserar med ägardirektiv och bolagets verksamhet, handlar om en fråga som aktualiserades under 2012 rörande avgifter för hamnverksamheten. I övrigt finns inga motsättningar enligt de intervjuade.

I juni 2012 undertecknade kommunchefen ett köpeavtal mellan Billerud och kommunen avseende en hamnplan med tillhörande sk massakaj i Karlsborg. Köpet av markområdet skedde utifrån ett beslut om förvärv i kommunfullmäktige i april 2012. Beslutet innebär vidare att ett lån skulle upptas för slutlig finansiering av ett projekt rörande muddring av farled till Karlsborgs hamn.

Av beslutet framgår även att "Återbetalning av lån sker via fastställda avgifter från hamnverksamheten, samt att inte genomföra muddring efter massakajen fram till och längs med sågverkskajen." I beskrivningen av ärendet framgår även att "... avgifterna med dessa förutsättningar kommer att kunna ligga i nivå med övriga hamnars taxor inom regionen."

Som underlag för beslut presenterades enligt de intervjuade en kalkyl för finansiering och intäkter baserade på givna avgifter för inskeppning och utskeppning av varor samt anlöpande fartyg. Även avgifterna som sådana framgår av detta kalkyldokument. Något förslag till avtal inklusive avgifter har, av vad som framgår av protokoll och intervjuer, inte utgjort beslutsunderlag i ärendet. Vi kan ej heller se att avtalet inklusive avgifter varit underlag för beredning i kommunstyrelsen i samband med att ärendet bereddes inför kommunfullmäktige.

Det undertecknade avtalet i juni innehåller en överenskommelse avseende hamnverksamhet med lydelsen att "Kalix kommun garanterar gentemot Billerud Karlsborg AB följande avgifter samt Kalix Hamn AB:s åtaganden enligt denna överenskommelse." Avgifterna som överenskommelsen reglerar gäller inskeppning och utskeppning av varor, sjöfartsskydd samt fartygsavgift för anlöpande fartyg (farledsavgift) samt att dessa avgifter ska erläggas Kalix Hamn AB.

Kommunledningens uppfattning är att fullmäktige har fastställt avgifterna eftersom det är den beräkningsgrund finanseringen och återbetalning av lånet vilar på. Beslutet i fullmäktige uttryckte dock inte något godkännande av ett köpeavtal inklusive avgifter eller något uppdrag till någon att ta fram och underteckna ett köpeavtal inklusive avgifter. Beslutet uttrycker endast att återbetalning av lån ska ske via fastställda avgifter från hamnverksamheten. Det framgår därmed inte med tydlighet att fullmäktige fattat något beslut om avgifter som rör förhållandet mellan Billerud och hamnbolaget. Enligt kommunledningen fanns dock en samstämmig syn i kommunfullmäktige att detta var ett beslut som innebar ett fastställande av taxor enligt den presenterade kalkylen för återbetalning av lånet.

Detta har lett till frågetecken rörande hur avtalets fastställande av avgifter harmoniserar med hamnbolagets ägardirektiv att "fastställa och uppbära för egen räkning samtliga avgifter hänförlig till hamnverksamheten." Detta direktiv gällde nämligen även i de ägardirektiv som var styrande under 2012.

Avtalet och överenskommelsen om avgifter mellan kommunen och Billerud innebär enligt bolaget att bolaget får svårt att själv påverka intäkterna från sin viktigaste kund, vilket i sin tur kan få konsekvenser för hur bolaget lyckas i förhållande till de krav som ställs på bolaget i ägardirektiven.

Avtalet och avgifterna har enligt de intervjuade förhandlats fram i en förhandlingsgrupp bestående av projektansvarig i kommunen för muddringsprojektet, kommunstyrelsens vice ordförande, hamnbolagets ordförande samt representant från Billerud. Hamnbolaget har därmed varit delaktigt i processen att ta fram ett avtalsförslag. Kommunledningen menar att Hamnbolaget därigenom också indirekt har varit med i processen att fastställa avgifter enligt ägardirektivet. Dock har hamnbolaget enligt intervju inte fått tillfälle att yttra sig angående avtalet innan det undertecknades.

Kommunfullmäktiges beslut i april uttryckte som tidigare nämnts inte något godkännande av ett köpeavtal inklusive avgifter, eller något uppdrag till någon att ta fram och underteckna ett köpeavtal inklusive avgifter. Vi har i granskningen därmed inte kunnat se att kommunchefen fått i uppdrag av fullmäktige att underteckna detta avtal för kommunens räkning. Vi kan inte heller se att kommunstyrelsen efter fullmäktigebeslutet delegerat något uppdrag i denna riktning. Vi finner heller inte stöd för att upprätta och underteckna detta avtal i den delegationsordning som gällde vid tillfället.

Nämnas bör också att fullmäktige i juni 2013 beslutade att godkänna ett förvaltningsavtal mellan Kalix kommun och Kalix Hamn AB, inklusive de taxor som fastställts i avtalet från 2012 mellan kommunen och Billerud. I beslutet uppdrogs kommunchefen att för kommunens del underteckna avtalet.

3.3.1. *Bedömning*

- Harmoniserar beslut och processer i muddringsprojektet med de ägardirektiv som gäller för bolaget?

Enligt kommunallagen 3 kap 9 § är det fullmäktige som utövar den kommunala avgiftsrätten och förarbetena säger att avgifter (eller åtminstone grunderna till avgiftssättningen) normalt ska framgå av en taxa antagen av fullmäktige. Det framgår dock av lagkommentarerna att fullmäktige, vad gäller civilrättsliga ersättningar vilket är fallet här, har möjlighet att delegera att fastställa sådana. Lagkommentarerna nämnder även att civilrättsliga ersättningar kan handla om "förvaltning" i kommunallagens mening vilket då faller under berörd nämnd eller styrelsens ansvar.

Fullmäktigebeslutet om förvärvet av massakajen och upplåning är en följd av muddringsprojektet, vilket i sin tur påverkar hamnbolaget genom att köpeavtal tecknats mellan kommunen och Billerud innehållande vilka avgifter Billerud ska erlagga till Kalix Hamn AB för hamnverksamhet. På så sätt har beslut och process i muddringsprojektet påverkat hamnbolaget.

Vår bedömning är att beslut och process i muddringsprojektet i detta fall inte har harmonierat med ägardirektiven. Detta eftersom

- fullmäktige tydligt i ägardirektiv uttryckt att hamnbolaget ska "fastställa och uppbära för egen räkning samtliga avgifter hänförlig till hamnverksamheten"
- avtal med avgifter hänförliga till bolagets verksamhet har slutits mellan kommunen och Billerud utan ett tydligt uppdrag från fullmäktige
- avtal har slutits mellan kommunen och Billerud, där kommunen garanterar hamnbolagets åtagande gentemot Billerud, utan att hamnbolagets styrelse har berett eller yttrat sig i ärendet.

Vidare visar granskningen att undertecknandet av avtalet med dess bilagor om bl a överenskommelse om avgifter har skett utan både en fullödig beredning av ärendet och en tydlig delegation. För framtiden rekommenderar vi därför att kommunstyrelsen säkerställer att beredningsprocess sker och beslut fattas i laga ordning. Annars finns risk för obehörigt beslutsfattande, vilket enligt god revisions sed är en av de bedömningsgrunder utifrån vilka revisorerna gör sin ansvarsprövning till kommunfullmäktige vad gäller ansvarsfrihetsfrågan.